

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ
«ВНУТРІШНІЙ АУДИТ»**

для студентів 4 курсу денної та заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня
«бакалавр», спеціальності 6.030509 «Облік і аудит»

Тернопіль – 2015

Методичні вказівки для виконання самостійної роботи з дисципліни «Внутрішнього аудит» для студентів 4 курсу денної та заочної форми навчання освітньо – кваліфікаційного рівня «бакалавр», спеціальності 6.030509 «Облік і аудит» /

Укладач: Шостаківська Надія Мхайлівна,
к.п.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту
ТНТУ.

Методичні вказівки для виконання самостійної роботи з дисципліни «Внутрішній аудит» розглянуто і затверджено на засіданні кафедри бухгалтерського обліку та аудиту.

Протокол №2 від 27.08.2015р.

Схвалено і рекомендовано до друку засіданням методичної комісії факультету економіки та підприємницької діяльності ТНТУ

Протокол № 2 від 27.08.2015р.

ЗМІСТ

Передмова	4
1. Зміст дисципліни і розподіл часу за формами навчальної роботи студента	5
2. Стислий зміст теоретичного матеріалу курсу та рекомендації щодо самостійного вивчення	6
Тема 1. Суть внутрішнього аудиту	6
Тема 2. Предмет, метод внутрішнього аудиту та його класифікація	8
Тема 3. Проведення внутрішнього аудиту	9
Тема 4. Служба внутрішнього аудиту підприємства	11
Тема 5. Виявлення помилок, шахрайства та їх запобігання за допомогою внутрішнього аудиту	12
Тема 6. Організація служби внутрішнього аудиту (СВА)	13
Тема 7. Методика проведення внутрішньої аудиторської перевірки ефективності системи внутрішнього контролю бізнес-процесів	14
Тема 8. Методика проведення внутрішнього аудиту окремих систем управління на підприємстві	15
Тема 9. Внутрішній аудит у банках	17
3. Тестові завдання	20
4. Література	25

ПЕРЕДМОВА

В сучасних умовах господарювання кардинально змінюється підходи щодо методів організації та проведення внутрі-господарського контролю на підприємстві, в тому числі його нової форми – внутрішнього аудиту. Знання теоретичних основ внутрішнього аудиту, вміння аналізувати стан бухгалтерського обліку і звітності має важливе значення для підготовки спеціалістів економічного профілю.

РОБОЧА ПРОГРАМА З КУРСУ “ВНУТРІШНІЙ АУДИТ” (спеціальність 6.030509 “Облік і аудит”).

Основна мета вивчення курсу «Внутрішнього аудиту» - навчити студентів вміло застосовувати знання з внутрішнього аудиту на практиці, кваліфіковано використовувати у майбутній практичній роботі сучасні методи внутрішнього аудиту для попередження і ліквідації порушень і недоліків, виявлення резервів ефективного використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів господарюючих суб'єктів, надавати необхідні теоретичні знання і практичні навички з внутрішнього аудиту.

Виходячи з вищезазначеного, метою даних методичних вказівок є допомога студентам у вивченні дисципліни «Внутрішній аудит», поглиблення і закріплення одержаних теоретичних знань, з організації, методики і техніки проведення внутрішньої аудиторської перевірки на підприємстві.

1. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ І РОЗПОДІЛ ЧАСУ ЗА ФОРМАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Зміст вн модул і	Назва теми	Кількість годин відведених на:				
		Лекційн і заняття	Практи чні заняття	Індивідуа льна робота студента	Самості йна робота студента	всього
Семестр 8						
Модуль 1. Теоретичні та організаційні основи внутрішнього аудиту.						
ЗМ 1	Тема 1. Суть внутрішнього аудиту	2	2	-	11	15
	Тема 2. Предмет, метод внутрішнього аудиту та його класифікація	2	2	-	10	14
	Тема 3. Проведення внутрішнього аудиту	4	4	-	14	22
	Тема 4. Служба внутрішнього аудиту підприємства	2	2	-	10	14
Всього:		10	10	-	45	65
Модуль 2. Методика внутрішнього аудиту						
ЗМ 2	Тема 5. Виявлення помилок, шахрайства та їх запобігання за допомогою внутрішнього аудиту	4	4	-	13	21
	Тема 6. Організація служби внутрішнього аудиту (СВА)	2	2	-	10	14
	Тема 7. Методика проведення внутрішньої аудиторської перевірки ефективності системи внутрішнього контролю бізнес-процесів	4	4	-	11	19
	Тема 8. Методика проведення внутрішнього аудиту окремих систем управління на підприємстві	2	2	-	9	13
	Тема 9. Внутрішній аудит у банках	2	2	-	8	12
Всього:		14	14	-	51	79
Разом за 7 семестр:		24	24	-	96	144
Всього з дисципліни:		24	24	-	96	144
Форма модульного контролю – тестування, опитування, здача індивідуальної роботи						

2. СТИСЛИЙ ЗМІСТ ТЕОРЕТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ КУРСУ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ

Самостійна робота студентів з дисципліни «Внутрішній аудит» включає:

- Опрацювання законодавчих актів і нормативно – правових документів;
- Опрацювання прослуханого лекційного матеріалу;
- Підготовка до практичних занять;
- Використання студентами завдань, призначених для самостійної роботи та індивідуальних контрольних робіт.

Тема 1: Тема 1. Суть внутрішнього аудиту.

Сутність і значення внутрішньогосподарського контролю в сучасних умовах господарювання. Економічна суть і необхідність внутрішнього аудиту. Порівняльна характеристика зовнішнього і внутрішнього аудиту. Завдання внутрішнього аудиту. Класифікація внутрішнього аудиту. Відмінності внутрішнього аудиту, їх класифікація. Проблеми становлення і розвитку внутрішнього аудиту в Україні.

Теми рефератів

1. Сутність і значення внутрішнього аудиту, його місце в системі внутрішнього контролю.
2. Внутрішній аудит в умовах ринку.
3. Відмінності зовнішнього і внутрішнього аудиту.
4. Об'єкти внутрішнього аудиту.
5. Сучасні проблеми становлення внутрішнього аудиту в Україні.

Запитання й завдання для самоконтролю знань

1. Назвіть основні причини виникнення аудиту.
2. Узагальніть трактування категорії «внутрішній аудит» вітчизняними і зарубіжними вченими – економістами.
3. Що таке внутрішньогосподарський контроль?
4. Назвіть завдання внутрішнього аудиту в умовах ринку.
5. Як класифікують внутрішній аудит?
6. Дайте порівняльну характеристику зовнішнього і внутрішнього аудиту.
7. Що є об'єктами внутрішнього аудиту?

8. Виділіть найсуттєвіші сучасні проблеми становлення внутрішнього аудиту в Україні.

Завдання для самостійного рішення

Завдання 1.

Складіть порівняльну характеристику внутрішнього аудиту та системи внутрішньогосподарського контролю за наступною схемою:

- функції;
- мета;
- виконавці;
- доцільність впровадження.

Завдання 2.

Використовуючи нижченаведену таблицю 1., проаналізуйте поділ аудиту на внутрішній та зовнішній і поясніть основні відмінності між даними видами.

<i>АУДИТ</i>	
<i>Внутрішній</i>	<i>Зовнішній</i>
Здійснюється спеціалістами з обліку, контролю і аналізу, які працюють в даній господарській системі.	Здійснюється професіоналами, які є найманими працівниками, виконують функцію підтвердження, головним чином на договірній основі.
Основне завдання — задоволення потреб адміністрації в рамках даної господарської системи.	Висловлюють свою думку для потреб "третьох осіб" - акціонерів та інвесторів.
Дійсність і ефективність прямо впливають на обсяг, зміст і характер зовнішнього аудиту.	Обсяг, зміст і характер, а також аудиторський ризик визначається в залежності від якості внутрішньогосподарського аудиту.
Робота від потреб орієнтується в залежності функціонального і лінійного управління в даній господарській системі.	Аудит орієнтований на найважливіші позиції звітності та джерела доходів із застосуванням необхідних групувань за видами ресурсів і однотипних операцій.
Внутрішньогосподарський аудит — частина внутрішньогосподарського контролю, який повинен бути неперервним	Зовнішній аудит є періодичним, здійснюється приблизно з інтервалом в один рік

Завдання 3.

На основі запропонованої таблиці провести відмінності між зовнішнім і внутрішнім аудитом.

Результати відобразити у таблиці:

<i>n/n</i>	<i>Перелік відмінностей</i>	<i>Внутрішній аудит</i>	<i>Зовнішній аудит</i>
	Об'єкт		
	Суб'єкт		
	Замовник		
	Незалежність від замовника послуг		
	Об'єкт висновку		
	Необхідність сертифіката та ліцензії на здійснення аудиту		
	Види аудиту, які можуть здійснюватись		
	Затвердження планів аудиту		

Тема 2: Предмет, метод внутрішнього аудиту та його класифікація.

Суть методу і методичних прийомів внутрішнього аудиту, їх класифікація. Зміст загальних прийомів наукового мислення. Характеристика прийомів і способів фактичного контролю. Суть прийомів документального контролю.

Теми рефератів

1. Особливості планування внутрішнього аудиту.
2. Цілі та методи внутрішнього аудиту.
3. Проміжні звітні документи.
4. Основні принципи внутрішнього аудиту.
5. Стадії та етапи проведення внутрішнього аудиту.

Запитання й завдання для самоконтролю знань

1. Суть методів і методичних прийомів внутрішнього аудиту, їх класифікація.
2. Основний зміст методичних прийомів наукового мислення.
3. Характеристика методів фактичного контролю, які використовують внутрішні аудиторії.
4. Методи документального контролю порядок їх застосування при внутрішній аудиторській перевірці.

5. Вилучення документів.
6. Відшкодування матеріальної шкоди.
7. Облік роботи внутрішнього аудиту.

Завдання для самостійного рішення

Завдання 1.

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Яким чином внутрішній аудитор проводить оцінку якості інформації, яка видається управлінською системою?
2. В якій формі внутрішні аудитори подають інформацію про результати проведених перевірок керівнику підприємства?
3. Який зв'язок між внутрішнім і зовнішнім аудитом?
4. Що є спільного в зовнішньому і внутрішньому аудиті?
5. Чим відрізняється реалізація матеріалів внутрішнього аудиту від зовнішнього?

Завдання 2.

Складіть план роботи внутрішнього аудитора на II квартал поточного року базового підприємства, прийнявши до уваги те, що керівництво підприємства найближчим часом планує змінити асортимент продукції, що виготовляється.

Завдання 3.

Внутрішній аудитор отримав аудиторські докази з таких джерел:

- від керівника підприємства;
- від постачальників;
- від банку;
- від головного бухгалтера;
- отримані безпосередньо внутрішнім аудитором.

Оцініть вищесказані докази з точки зору їх надійності.

Тема 3. Проведення внутрішнього аудиту.

Основні принципи внутрішнього аудиту, їх характеристика. Міжнародні організації внутрішнього аудиту. Поняття і зміст професійної практики

внутрішнього аудиту, їх систематизація. Зміст Положення про відділ внутрішнього аудиту. Етика працівників внутрішнього аудиту.

Теми рефератів

1. Стандарти внутрішнього аудиту
2. Права, обов'язки внутрішніх аудиторів та їх етичні принципи
3. Планування роботи внутрішнього аудитора
4. Робочі документи внутрішнього аудитора

Запитання й завдання для самоконтролю знань

1. Які заходи повинні існувати організаційні при створенні служби внутрішнього аудиту?
2. Яка структура та вимоги до штату внутрішніх аудиторів?
3. Яким чином розраховується ефективність служби внутрішнього аудиту?
4. Хто і як керує службою внутрішніх аудиторів?
5. Обґрунтуйте зв'язок служби внутрішнього аудиту з іншими підрозділами підприємства?

Завдання для самостійного рішення

Завдання 1.

Розгляньте подані ситуації та вкажіть, за допомогою якого методу перевірки їх можна встановити.

1. Відсутність Головної книги на підприємстві.
2. Дані статей балансу на початок звітного фінансового року не відповідають даним балансу на кінець попереднього фінансового року.
3. Фактична кількість продукції на складі перевищує кількість, зазначену в первинних документах.
4. Касиром привласнено 250 грн.
5. Товари, що надійшли від постачальника, не відображені в обліку.
6. В рахунку-фактурі підпис бухгалтера не відповідає справжньому.

Завдання 2.

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Наскільки повними повинні бути робочі документи?
2. Як відрізняються робочі документи аудитора від підсумкових?

3. В яких випадках можливе вилучення робочих документів у аудитора?

Завдання 3.

Вкажіть, які методичні прийоми контролю необхідно застосувати внутрішньому аудитору у випадку перевірки:

- а) наявність обов'язкових реквізитів у документах;
- б) відповідності сум, які значаться у виписках банку і документації підприємства;

Завдання 4.

Вкажіть, які методичні прийоми збирання аудиторських доказів необхідно застосовувати внутрішньому аудитору в кожному із нижчезазначених випадків:

- а) розрахунок рентабельності виробництва певного виду продукції;
- б) перевірка реальності норм витрачання матеріалів.

Тема 4. Служба внутрішнього аудиту підприємства

У розглянутих темах ми з'ясували теоретичні питання внутрішнього аудиту. Тепер виникає проблема - як конкретно створити службу внутрішнього аудиту? Що для цього потрібно? Усвідомивши важливу роль внутрішнього аудиту, все більше організацій та підприємств в Україні приймають рішення про те, що слід розпочати підготовчу роботу по створенню такого підрозділу. Ось чому виникає гостра необхідність розглянути тему "Служба внутрішнього аудиту підприємства". Мета її - надати допомогу керівництву, менеджерам у створенні цієї служби.

Теми рефератів

1. Особливості та організаційні заходи при створенні служби внутрішнього аудиту на підприємстві.
2. Структура та вимоги до штату внутрішніх аудиторів.
3. Управління службою внутрішнього аудиту.
4. Стан та ефективність внутрішнього аудиту на підприємстві.
5. Правила поведінки при перевірці.

Запитання й завдання для самоконтролю знань

1. Які заходи повинні існувати організаційні при створенні служби внутрішнього аудиту?
2. Яка структура та вимоги до штату внутрішніх аудиторів?
3. Яким чином розраховується ефективність служби внутрішнього аудиту?
4. Хто і як керує службою внутрішніх аудиторів?
5. Обґрунтуйте зв'язок служби внутрішнього аудиту з іншими підрозділами підприємства?

Завдання для самостійного рішення

Завдання 1.

Під час приватизації заводу "Сатурн" всі працівники отримали акції. Через деякий час директор звільнився з роботи, однак акції, що належать йому не продав. Протягом певного періоду часу колишній директор здав іспит на сертифікат аудитора, створив аудиторську фірму "Тераудит", і його запросили провести аудиторську перевірку фінансово-господарської діяльності ВАТ "Сатурн".

Обґрунтуйте дії керівництва аудиторської фірми. Чи існують нормативно-законодавчі обмеження при виконанні даного виду аудиту?

Тема 5. Виявлення помилок, шахрайства та їх запобігання за допомогою внутрішнього аудиту

При правильній побудові служба здатна не тільки виявити помилки і шахрайство, але й попередити, а у разі необхідності і виправити. Саме з помилками і шахрайством пов'язані сьогодні випадки збитковості та банкрутства багатьох компаній у світі і в Україні. Ось чому наступна тема, з якою ми познайомимося, називається "Виявлення помилок, шахрайства та їх запобігання за допомогою внутрішнього аудиту".

Теми рефератів

1. Заходи боротьби по відмиванню грошей та існуючі випадки (ризики) шахрайства, правопорушень в Україні.
2. Помилки та шахрайство.
3. Процедури внутрішнього аудитора, необхідні для виявлення ознак шахрайства або помилки та його дії.

4. виправлення помилок і зміни в облікових оцінках.
5. Зловживання в комп'ютерному середовищі. Заходи аудитора щодо зниження ризику шахрайства за допомогою комп'ютера.

Запитання й завдання для самоконтролю знань

1. Які заходи боротьби щодо відмивання грошей здійснюються у світі?
2. Чим відрізняється шахрайство від помилки?
3. Яким чином здійснюють профілактику правопорушень на фірмі?
4. Що означає поняття за У. Альбрехтом "трикутник шахрайства"?
5. Які процедури здійснює внутрішній аудитор, щоб попередити шахрайство?
6. Які випадки помилок і шахрайства зустрічаються на підприємстві і які заходи боротьби з ними?

Завдання для самостійного рішення

Завдання 1.

Визначте, які методичні прийоми доцільно застосувати при проведенні внутрішньої аудиторської перевірки трудових витрат, щоб встановити наступне:

- а) виписка нарядів вигаданим особам;
- б) достовірність загального підсумку у платіжній відомості;
- в) подробицю підписів у відомості із видачі заробітної плати.

Завдання 2. Складіть план проведення внутрішнього аудиту матеріальних витрат підприємства.

Тема 6. Організація служби внутрішнього аудиту (СВА)

Стан внутрішнього аудиту. З'ясування місця служби внутрішнього аудиту в структурі управління. проведення внутрішнього аудиту відповідними фахівцями. Оцінка професійного рівня спеціалістів внутрішнього аудиту

Теми рефератів

1. Стан внутрішнього аудиту його призначення і значення.
2. Ефективність роботи СВА в управлінні персоналом

Запитання й завдання для самоконтролю знань

1. Які визначають документи про організацію внутрішнього аудиту?
2. Яка структура підсумкових документів внутрішнього аудиту?
3. Як узагальнюються і викладаються результати аудиту в підсумкових документах?
4. Що досліджують аудиторії на етапі попереднього обстеження?
5. Охарактеризуйте етапи проведення внутрішнього аудиту в компанії?

Завдання для самостійного рішення

Завдання 1.

Під час ознайомлення із актом перевірки підприємства податковий інспектор аудитор відмітив, що було зафіксоване несвоєчасне списання простроченої кредиторської заборгованості. Що привело до несвоєчасного нарахування податку на прибуток. За наслідками перевірки були застосовані відповідні санкції.

Обґрунтуйте:

Чи повинен аудитор ознайомитись із системою контролю розрахунків з кредиторами чи може відразу оцінити ризик контролю на цій ділянці обліку як максимальний?

Які процедури внутрішнього аудиту можуть попередити такі відхилення?

Тема 7. Методика проведення внутрішньої аудиторської перевірки ефективності системи внутрішнього контролю бізнес-процесів

Незважаючи на те, що в багатьох компаніях СВА вже давно створені і функціонують, їхня діяльність, завдання, функції, методичне забезпечення переглядаються, оскільки змінюється сама концепція внутрішнього аудиту. У рамках цієї теми нами будуть розглянуті такі питання:

Теми рефератів

1. Загальні поняття про систему внутрішнього контролю в компанії.

2. Організація внутрішньої аудиторської перевірки ефективності службі внутрішнього контролю бізнес-процесів компанії.
3. Проведення аудиторських процедур.
4. Робота СВА з матеріалами аудиту після затвердження остаточної редакції "Аудиторського звіту".

Запитання й завдання для самоконтролю знань

1. Яким чином взаємодіють Рада директорів, СВА та менеджменту?
2. Назвіть етапи проведення внутрішнього аудиту в компанії.
3. Що таке ВНД ?
4. Які тести використовує внутрішній аудитор по оцінці форми контролю бізнес-процесу?

Завдання для самостійного рішення

Завдання 1.

Фірма "Ілона" з метою збільшення свого виробничого потенціалу звернулася з проханням до банку про надання кредиту в 2004 році. Банк в свою чергу вимагає бухгалтерську звітність організації за 2003 рік та аудиторський висновок про її достовірність. Фірма "Ілона", згідно Закону України "Про аудиторську діяльність" не підпадає під ст. 10. Однак в листопаді 2003 року в організації була проведена документальна перевірка податковими органами. Фірма "Ілона" пропонує банку в якості аудиторського висновку акт податкової адміністрації.

Вимагається: Визначити чи має право банк прийняти дану пропозицію і Еф» основі надати фірмі "Ілона" комерційний кредит з метою розвитку виробництва?

Завдання 2.

Аудитор заключив договір з фірмою "Мрія" на довгострокове обслуговування. Він провів перевірку звітності за попередній рік, однак фірма "Мрія" його послуги не оплатила. Аудитор був змушений виставити наступні умови: якщо оплата не відбудеться, перевірка звітності за поточний рік не проведена. Однак дирекція фірми обгрунтована свою відповідь таким чином: результатний перевірки у поточному році можуть мати негативні наслідки якщо аудитор несвоєчасно підпише аудиторський висновок, або висновок

негативного характеру, фірма "Мрія" може залишитись без додаткового фінансування. Після виконання аудиторської перевірки дирекція фірми "Мрія" пообіцяла оплатити послуги аудитора за 2 роки.

Вимагається: Визначити, якого роду проблема незалежності виникає перед аудитором?

Тема 8. Методика проведення внутрішнього аудиту окремих систем управління на підприємстві

Внутрішній аудит в інтересах підприємства. Внутрішній аудит в інтересах власників. Структурні підрозділи внутрішнього аудиту. Відділ внутрішнього аудиту. Порядок складання підсумкового документа з аудиторської перевірки. Контрольний листок.

Теми рефератів

1. Контрольний листок, його суть і призначення.
2. Етапи маркетингового аудиту.
3. Логістичний аудит за технологією LFA.
4. Внутрішній аудит управління персоналом.

Запитання й завдання для самоконтролю знань

1. Що таке контрольний листок, яке його призначення?
2. Назвіть переваги контрольного листка?
3. Чим відрізняються істотні і несуттєві невідповідності?
4. Назвіть етапи маркетингового аудиту.
5. Яке завдання маркетингового аудиту?
6. Назвіть питання маркетингового аудиту.
7. У чому особливість логістичного аудиту?
8. Яка послідовність проведення логістичного аудиту?
9. Що собою являє логістичний аудит за технологією LFA? На яких принципах він будується?
10. Що таке кадровий аудит і для чого він потрібен компанії?
11. Назвіть етапи внутрішнього аудиту управління персоналом.
12. Що включає концепція вдосконалення управління персоналом підприємства?

Завдання для самостійного рішення

Завдання 1.

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Хто несе відповідальність за фінансову звітність, підтверджену аудиторським висновком?
2. Наведіть сторони, що укладають договір на проведення аудиту.
3. Яке значення має аудиторський висновок для користувачів інформації?
4. Чи гарантує аудиторський висновок повноту, достовірність та абсолютну точність інформації?

Завдання 2.

На основі вихідних даних потрібно:

1. Виявити порушення порядку ведення обліку операцій на рахунку в банку.
2. Вказати нормативні документи, які регулюють порядок ведення банківських операцій.

Вихідні дані:

При обробці виписки за поточним рахунком банку в бухгалтерії заводу "Оріон" встановлено списання грошей - 50 000 грн. Додаток до виписки для виправлення цієї операції за шифром 01 відсутній. Бухгалтер, який опрацьовує виписку банку, відніс цю суму умовно на списання коштів на рахунок 685.

Завдання 3.

На основі вихідних даних потрібно:

1. Визначити порушення, виявлені аудитором, і передбачити їх наслідки.
2. Назвати порушення нормативних документів.
3. Корективи, які аудитор може запропонувати, внести у первинні документи та звітність.

Вихідні дані:

Під час перевірки аудитор встановив, що дані перевірки документів по зарплаті за вересень 200_р. Відображені в облікових регістрах за жовтень 200_р. На суму 5200 грн.

Тема 9. Внутрішній аудит у банках

Аудиторська перевірка фінансових результатів діяльності банків. Внутрішній аудит фінансового стану юридичних осіб-учасників комерційного банку. Перевірка фінансової діяльності інвестиційних фондів. Внутрішній аудит товарних і фондових бірж. Аудиторська перевірка інших юридичних осіб.

Теми рефератів

1. Основні завдання, функції та обов'язки служби внутрішнього аудиту банку.
2. Типи аудиту та їх характеристика.
3. Стандарти внутрішнього аудиту.
4. Основні елементи аудиторського висновку.
5. Кодекс професійної етики внутрішніх аудиторів.
6. Дізнатися про сутність понять "аудит", "аудитор" згідно з міжнародними та національними стандартами внутрішнього аудиту в банківській сфері.
7. З'ясувати роль внутрішнього аудиту в діяльності банку.
8. Зрозуміти особливості стандартів внутрішнього аудиту в діяльності банків.
9. Визначити сутність і необхідність створення служби внутрішнього аудиту в банках.
10. Використати вивчене і набути професійних навичок під час виконання практичних завдань.

Запитання й завдання для самоконтролю знань

1. Чим зумовлена необхідність внутрішнього аудиту в банку?
2. Яка мета внутрішнього аудиту в банку?
3. Які ви знаєте функції та завдання внутрішнього аудиту?
4. Які є види стандартів внутрішнього аудиту?
5. Кому підпорядкована внутрішня служба аудиту?
6. У чому полягають повноваження та обов'язки служби внутрішнього аудиту в банку?
7. Якою має бути структура відділу внутрішнього аудиту?
8. Які вимоги висуваються до написання аудиторського висновку?
9. Які органи здійснюють контроль за діяльністю українських банків? 10. Як здійснюється внутрішній контроль за діяльністю банку?

Завдання для самостійного рішення

Завдання 1.

На основі вихідних даних потрібно:

1. Встановити порушення, виявлені аудитором, і передбачити їх наслідки.
2. Назвати порушення нормативних документів.
3. Корективи, які аудитор може запропонувати.

Вихідні дані:

За даними касового ордера № 54 від 1 липня 200_р. виплачено Петрову О.О. 540 грн. за ремонтні роботи на складі підприємства. У доданому рахунку вказано: номер паспорта Петрова О.О., дата, зміст виконаної роботи, сума 540 грн. та підпис виконавця робіт. Інших даних у рахунку немає. Касовий ордер на виплату грошей підписаний директором підприємства Івановим М.М.

Завдання 2.

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Як оцінюється ризик внутрішнього контролю в умовах комп'ютерною обробки даних?
2. У яких випадках має місце комп'ютерна обробка даних (КОД) на підприємстві?
3. Яка мета внутрішнього аудиту в умовах КОД?
4. Чи зберігаються основні елементи методології проведення аудиту в умовах КОД?
5. Як змінюється коло знань аудитора при проведенні аудиту в умовах КОД?
6. Яку інформацію про середовище КОД у клієнта повинен отримати аудитор?

3. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Основними завданнями внутрішніх аудиторів є:

- а) зберігати в таємниці інформацію, отриману в ході внутрішнього аудиту;
- б) попередження недоліків, що негативно впливають на ефективність роботи підприємства;
- в) консультування працівників апарату управління.

2. Об'єктом внутрішнього аудиту є :

- а) витрати підприємства;
- б) аудиторська фірма;
- в) відділ внутрішнього аудиту;
- г) майнові ресурси.

3. Що є суб'єктом внутрішнього аудиту:

- а) внутрішній аудитор;
- б) підприємство, яке перевіряється;
- в) аудиторська фірма;
- г) відділ внутрішнього аудиту.

4. Внутрішні аудитори мають право:

- а) перевіряти наявність майна, грошових і матеріальних цінностей;
- б) надавати керівникам виробничих підрозділів консультацій;
- в) своєчасно інформувати керівництво про виявлені факти порушення законодавства;
- г) кваліфікаційно здійснювати внутрішню перевірку;
- д) стримувати пояснення в письмовій і усній формі.

5. Основними структурними підрозділами внутрішнього аудиту можуть бути:

- а) аудиторська фірма;
- б) ревізійна комісія;
- в) відділ внутрішнього аудиту;
- г) аудиторська фірма.

6. Основними методичними прийомами документального контролю є:

- а) синтез;
- б) арифметична перевірка;
- в) моделювання;
- г) взаємний контроль.

7. Стадіями внутрішнього аудиту є :

- а) початкова, дослідна, завершальна, контрольна;
- б) початкова, основна, заключна;
- в) первісна, основна, заключна;
- г) стадія впровадження, заключна, основна.

8. У процесі внутрішнього аудиту матеріальних витрат їх доцільно перевіряти:

- а) суцільним методом;
- б) методом вибірки;
- в) вибірково за окремими типовими операціями;
- г) методом ланцюгових підстановок.

9. Об'єктами внутрішнього аудиту трудових витрат є наступні:

- а) первинна документація з обліку праці;
- б) фонд оплати праці;
- в) амортизація основних засобів;
- г) система преміювання.

10. Основною метою внутрішнього аудиту собівартості продукції є :

- а) перевірка правильності визначення собівартості продукції;
- б) підтвердження відображених в обліку витрат за звітний період;
- в) дослідження виробничої діяльності підприємства з метою її впорядкування і виявлення резервів зниження собівартості продукції.

11. Існують такі види внутрішньогосподарського контролю витрат:

- а) системний, поточний, зустрічний;
- б) попередній, поточний, послідуєчий;
- в) властивий, невластивий;
- г) початковий, основний, заключний.

12. Основними функціями відділу внутрішнього аудиту при перевірці собівартості є:

- а) оцінка основних напрямків витрат із врахуванням стратегічного розвитку діяльності підприємства;
- б) контроль відхилень фактичних витрат від планових в розрізі причин та винуватців;

- в) визначення критеріїв подальшого здійснення контролю діяльності підприємства;
- г) виявлення сфер витрат, де необхідно посилити контроль.

13. Інформаційною базою внутрішнього аудиту собівартості продукції є:

- а) калькуляції;
- б) статут підприємства;
- в) звіт про фінансові результати;
- г) записи по рахунках класів 8 і 9 у Головній книзі.

14. Стандарти професійної практики внутрішнього аудиту розробляє:

- а) Комітет міжнародної аудиторської практики;
- б) Міжнародна федерація бухгалтерів;
- в) Інститут внутрішніх аудиторів;
- г) Аудиторська палата України.

15. Нормами поведінки внутрішніх аудиторів є:

- а) підтримка ділової репутації та іміджу підприємства;
- б) огляд і опечатування при необхідності приміщень кас і складів;
- в) повага до особи працівника підприємства;
- г) представлення підсумкової інформації керівництву підприємства.

16. Принцип внутрішнього аудиту „документація" означає:

- а) основний внутрішній аудитор частину роботи може передавати експертам;
- б) внутрішній аудитор документально оформляє свою роботу;
- в) внутрішній аудитор оформляє результати перевірки актом внутрішнього аудиту;
- г) внутрішній аудитор повинен отримати достатню кількість аудиторських доказів.

17. До принципів внутрішнього аудиту належать наступні:

- а) планування;
- б) конфіденційність;
- в) принцип наукової організації праці;
- г) спеціалізація.

18. До робочої документації внутрішнього аудитора належить:

- а) лист-зобов'язання аудиторської фірми перед клієнтом;
- б) план і програма внутрішнього аудиту;
- в) документи внутрішніх перевірок;

г) наказ керівника підприємства за результатами внутрішнього аудиту.

19. До матеріальних витрат відносяться:

- а) вартість сировини і основних матеріалів, що утворюють основу продукції;
- б) основна заробітна плата бухгалтера матеріального відділу;
- в) вартість палива та енергії витрачених на виробництво продукції
- г) розмір премії завскладу матеріалів.

20. Методологія внутрішнього аудиту це:

- а) сукупність способів вивчення фінансово-господарської діяльності підприємства;
- б) складний процес зниження інформаційного ризику;
- в) вчення про метод і його методичні прийоми.

21. Основними принципами організації процесу внутрішнього аудиту є:

- а) системність;
- б) обов'язковість;
- в) комплексність;
- г) звітність перед керівництвом.

22. Принципами організації праці внутрішніх аудиторів є:

- а) незалежність;
- б) ритмічність;
- в) компетентність;
- г) конфіденційність.

23. До виробничої собівартості продукції включають:

- а) прямі матеріальні витрати;
- б) прямі витрати на оплату праці;
- в) загально виробничі витрати;
- г) адміністративні витрати.

24. Джерелами інформації внутрішнього аудиту фінансового стану є:

- а) декларація про податок на прибуток;
- б) первинні документи;
- в) бухгалтерська звітність підприємства;
- г) записи на рахунках у Головній книзі.

25. Сертифікат аудитора обов'язково повинен мати:

- а) старший аудитор;
- б) молодший аудитор;
- в) засновник аудиторської фірми, частка якого в статутному капіталі становить 25%.
- г) директор аудиторської фірми.

26. З якою метою зовнішній аудитор обговорює план роботи внутрішнього аудитора.

- а) щоб переконатися, що робота внутрішнього аудитора була правильно спланована;
- б) щоб довести, що висновки внутрішнього аудитора достатньо обґрунтовані;
- в) щоб визначити ті сфери, де зовнішній аудитор вважає можливим використання матеріалів внутрішнього аудитора.

27. Які методичні прийоми використовує внутрішній аудитор у процесі оцінки фінансових результатів підприємства:

- а) прийоми фактичного контролю;
- б) прийоми економічного аналізу;
- в) зустрічну перевірку документів;
- г) арифметичну перевірку.

28. До методів фактичного контролю, які використовуються внутрішнім аудитором відносяться:

- а) зустрічна перевірка;
- б) обстеження;
- в) інвентаризація;
- г) сканування.

29. Планування внутрішнього аудиту здійснюється у відповідності з наступними принципами:

- а) забезпеченість;
- б) обов'язковість;
- в) безперервність;
- г) комплексність.

30. класифікаційними ознаками об'єктів внутрішнього аудиту є наступні:

- а) обов'язковість об'єктів;
- б) відношення до сфер діяльності;
- в) ступінь незалежності об'єктів;
- г) складність об'єктів.

4. ЛІТЕРАТУРА

1. Армстронг Г., Котлер Ф. Маркетинг. Загальний курс, 5-те видання / Пер. з англ.: Навч. пос. - М: Видавничий дім "Вільямс", 2001. - 608 с.
2. Ассэль Генри. Маркетинг: принципы и стратегия: Учебник для вузов. -М.: ИНФРА - М, 1999. - 804 с. Аудит: теория і практика: Навч. посібник/ А.Г. Загородній, М.В. Корягін, А. В. Єлісеєв, Л.М. Полякова та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Львів: Львівська політехніка, 2004. -453,[2] с: табл. - Бібліогр. с. 448-453. - ISBN 966-553-365-7
3. Арене А., Лоббек Дж. Аудит: Пер. с англ./ Гл. редактор серии проф. Я.В.Соколов. (Серия по бухгалтерскому учету и аудиту). - М.: Финансы и статистика, 1995.
4. Багиев Г.Л., Тарасевич В.М., Анн Х. Маркетинг: Учеб. для вузов / Под общ. ред. ГЛ. Багисва. - М.: Экономика, 1999. - 703 с.
5. Бакун О.Розвиток внутрішнього аудиту в Україні/ О.Бакун // Вісник Національного банку України. - 2002. - № 1. - С. 11-13
6. Бородкін О. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік: концепція і організація/ О.Бородкін // Бухгалтерський облік і аудит. - 2001. -№ 2. - С. 45-53. - Бібліогр.: 10 назв
7. Білоусов А. Внутрішній аудит : перспективи розвитку і методика організації на підприємствах України/ А.Білоусов // Бухгалтерський облік і аудит. - 2001. - № 2. - С. 54-57
8. Бичкова С.М. Доказательства в аудите. - М: Финансы и статистика, 1998.- 176с.
9. Бичкова С.М. Аудиторская деятельность. Теория и практика. (Серия "Учебники для вузов. Специальная литература"). - СПб.: Изд. "Лань", 2000.
10. Богомоллов А.М., Голощапов Н.А. Внутренний аудит. Организация и методика проведения. - М.: "Экзамен", 1999.
11. Бурцев В.В. Организация системы внутреннего контроля коммерческой организации. - М.: "Экзамен", 2000.
12. Бурцев Володимир. Внутрішній аудит компанії/ Володимир Бурцев // Круглий стіл. - 2004. - № 3. - С. 19-24
13. Білуха Микола Тимофійович. Курс аудиту: Підруч./ Микола Білуха, -К.: Вища школа: Знання, 1998. - 573, [1] с: табл. - ISBN 5-11-004719-7.
14. Бутинець Ф.Ф., та ін. Аудит і ревізія підприємницької діяльності. Навч. пос. - Житомир: ПП "Рута", 2001. - 416с.
15. Білуха Н.А. Курс аудиту: Підруч. 2-ге вид, перероб. - К: Вища школа.: КОО Т-во "Знання", 1999. - 574с.

16. Дорош Н.І. Аудит: методологія і організація. - К: Т-во "Знання", КОО, 2001.-402с.
17. Данилевский Ю.А. Общий аудит, аудит бирж, внебюджетных фондов и инвестиционных институтов. - М.: Бухгалтерский учет, 1996.
18. Данилевский Ю.А., Шапигузов СМ., Ремизов Н.А., Старовойтова Е.В. Аудит. - М.: ИД ФБК-ПРЕСС, 1999.
19. Долж Р. Краткое руководство по стандартам и нормам аудита: Пер. с англ.; предисловие С.А. Стукова. (Аудит: теория и практика). - М.: Финансы и статистика; ЮНИТИ, 1992.
20. Гаркавенко С.С. Маркетинг: Підруч. - К.: Лібра, 2002. - 712 с. 21.Иткин Ю.М. Проблемы становления аудита. - М.: Финансы и статистика, 1991.
22. Закон України від 22.04.93 р. №3125-ХІІ "Про аудиторську діяльність", зі змінами та доповненнями.
23. Національні нормативи аудиту, Кодекс професійної етики аудиторів України, затверджені рішенням Аудиторської палати України від 18.12.98 р.№73.
24. Кулаковська, Людмила Петрівна. Основн аудиту: Навч. посібник для студ вузів I-IV рівнів акредит. Людмила Кулаковська, Юрій Піча, - 2-е вид., нерероб. і доп. - К.; Каравела; Львів: Новий Світ-2000, 2002. - 500,[1] с. - Бібліогр.: с. 439-442. - ISBN 966-96076-3-9. - ISBN 966-8007-00-X. - ISBN 966-7827-18-6.
25. Кузминский А, Кужельный Н. и др.. Аудит. Практ. пособ. - К: Учетик-форм, 1996.-283с.
26. Національні нормативи аудиту. Кодекс професійної етики аудиторів України. Аудиторська палата України, (затверджено рішенням Аудиторської палати України № 73 від 18.12.1998 р.). К., 1999. - 274 с.
27. Неділько А. Застосування внутрішнього аудиту в управлінні будівельними проектами/ А.Неділько // Будівництво України. - 2000. - № 6. - С. 5-7.
28. Не пікша Оксана. Організація служби внутрішнього аудиту та її роботи на підприємстві/ Оксана Нспікша // Бухгалтерський облік і аудит. -2004. -№ 7. - С. 61-64
29. Максимова В. Принципова модель внутрішнього аудиту (на прикладі виробничих запасів)/ В.Максимова // Бухгалтерський облік і аудит. -2001.-№ 12.-С. 52-55.
30. Мухаровський Михайло. Сертифікація внутрішніх аудиторів - інструмент ефективного функціонування системи управління якістю/ Михайло Мухаровський // Справочник кадровика. - 2006. - № 2. - С. 81-85.

31. Международные стандарты аудита и Кодекс этики профессиональных бухгалтеров (1999). - М.: МЦРСБУ, 2000.
32. Савчук В. Внутрішній аудит в системі корпоративного управління підприємством/ В. Савчук//Економіка України. -2004. -№1 5.- С. 50-55.
33. Семенченко С. Внутрішній аудит у кооперативних формуваннях/ С. Семенченко // Економіка АПК. - 2003. - № 6. - С. 107-110.
34. Сухарева Л.Внутрішній аудит в системі фінансового контролю/ Л. Сухарева // Бухгалтерський облік і аудит. - 2003. - № 3. - С. 54-58. -Бібліопр.: 12 назв.
35. Сухарева Людмила. Внутрішній аудит в системі фінансового контролю мультинаціональних корпорацій/ Людмила Сухарева // Схід. - 2003. -№ 3. - С. 33-39. - Бібліопр.: 11 назв.
36. Стандарты аудиторской деятельности: Учеб. пособ. (Серия "Высшее образование"). - М.: ИНФРА-М, 2000.
37. Стоянов Е.А., Стоянова Е.С. Аудит, экспертная диагностика, финансовая стратегия. - М.: Форум, 1990.
38. Стуков С.А., Гольшев В.Д. Введение в аудит. - М.: Тарвср, 1992.
39. Терещенко Олег. Внутрішній! аудит і контролінг ризиків у системі ріпнк-менеджменту/ О. Терещенко // Вісник Національного банку України. о 2005. - № 7. - С. 45-49. - Бібліопр. 9 назв
40. Рудницький, Василь Степанович.Внутішній аудит: Методологія, організація: [Монографія]/ Василь Рудницький, - Тернопіль: Економічна думка, 2000. - 104 с: табл. - Пср.вид.: - Бібліопр.: с. 101-104. -ISBN 966-7411-67-2.
41. Родионова В.М. и др. Финансы. - М.: Финансы и статистика, 1993.
42. Рудницький В.С. Методологія і організація аудиту. - Тернопіль: "Економічна думка", 1998. - 192 с.
43. Рижакова О.Б., Редько О.Ю. Організаційно-психологічні засади внутрішнього контролю. Система TQM(CUIA). - Наук, практ. конф. "Внутрішній аудит" та управління бізнесом." - К.: 2004, с.30-33.
44. Редько А.Ю. Внутрішній аудит. Шлях до самофінансування. - наук практ. конф. "Внутрішній аудит та управління бізнесом") - К.: 2004, с.118-119.
45. Редько О.Ю, Шпановська Т.Л. Незалежність та контроль якості в аудиторській діяльності. - К.: 2006.- с.102
46. Рейдерство: реальность мифа. - Зеркало недели, 23 декабря 2006 г
47. Петрик Олена Анатоліївна. Аудит: Методологія і організація: Монографія/ О.А. Петрик. - К.: КНЕУ. 2003. - 258,[1] с. - Бібліопр.: с.239-259. - ISBN 966-574-455-0

48. Усач Богдан Федорович. Аудит: Навч. ПосібУ Богдан Усач, - 2-ге вид., стер. - К.: Знання-Прес, 2003. - 222, [1] с: табл. - Бібліогр. с. 220-223. -ISBN 966-7767-81-7.
49. Терехов А.А. Аудит: перспективи розвитку. - М.: Финансы и статистика, 2001.
50. Тень от развесистой Москвы. - Деловая Одесса, 21.11.2002г.
51. Твердохлб А. Налоговая реформа: кому нужна однозначность. - Зеркало недели, 20 января 2007г.
52. Усач Б.Ф., Душко З.О., Колос М.М. Організація і методика аудиту. - Підруч. - К.: Знання, 2006, - 296 с.
53. Шпаковська Т.Л. Служба внутрішнього аудиту - її мета, роль та функції. - проблеми економічної безпеки підприємств в умовах ринкових відносин і роль внутрішнього аудиту в її забезпеченні. Доклади і доповіді. - Одеса, 2002, с.2-7.